

L'existència d'illes és una realitat geogràfica que ningú mai no gosaria contradir i, no obstant això, el reconeixement de la insularitat per part dels estats continentals ha suposat una llarga reivindicació que encara és lluny de finalitzar. La insularitat és una vella qüestió que a les Balears ha travessat moltes diferents etapes i situacions. El fet és que ser illa implica unes despeses econòmiques superiors en el mercat globalitzat i sobretot uns costos ambientals derivats de ser territoris limitats i d'haver d'aplicar quasi sempre solucions locals i no compartides pels territoris del continent.

La llarga marxa cap al reconeixement de la insularitat

Sebastià Verd

Les Illes Balears són una comunitat rica o, almenys, això és el que diuen les estadístiques, però com s'assenyala en el primer informe del CES (el Consell Econòmic i Social de les Balears) també arrossegueu un fort dèficit social. L'esmentat informe posa de relleu els contrastes existents entre el vigorós creixement econòmic de l'arxipèlag i els indica-

dors socials i culturals. Les Balears no inverteixen a bastament ni en formació ni en investigació i desenvolupament. Els pressuposts de la Comunitat Autònoma són insuficients i en aquest sentit, el CES s'apunta a la reivindicació del REB (el règim especial de les Illes Balears) com a instrument que, fonamentat en la insularitat, ha de possibilitar les inversions que avalin un model de desenvolupament prou més sostenible que l'actual. Segons el president de la comissió que ha redactat la memòria del Consell, Carles Manera: "no pot ser que les Balears presentin dèficits importants en matèria social i en infraestructures al mateix temps que són financeres nates d'Espanya i de la Unió Europea, és a dir, que donen molt més del que reben".

La situació de les Illes Balears és complicada, el seu model de creixement ha donat lloc a un èxit sense precedents entre els territoris insulars i al mateix temps, paradoxalment, ha evidenciat les grans fragilitats d'aquests territoris. En conseqüència, d'una manera quasi lògica, la nostra comunitat autònoma ha estat present, si no liderat, tots els moviments vindicatius de l'insularisme a la Unió Europea. La recent declaració de les Illes Balears com a Regió Europea del 2003 n'és una prova més, una declaració que el president Antich ha presentat com a ocasió excepcional per avalar davant Madrid i Brussel·les la doble vocació que com a illes tenen les Balears, vocació europeista i de decisiva mediterraneïtat. Un doble punt de vista que fa que les Ba-

leers no només siguin un model a seguir per mor de l'èxit econòmic, sinó també s'hagin de tenir en compte les assignatures pendents en matèria social, cultural i mediambiental.

EL MIRALL DE LA TEMPORADA

El panorama econòmic actual, després d'una temporada turística caracteritzada per un descens generalitzat en el nombre de turistes, ha situat les Balears davant la necessitat d'adaptar-se a un menor ritme de creixement. El mercat ha frenat un escalfament econòmic que havia fet sonar les alarmes, però l'alentiment, lluny de ser la solució és un problema afegit per a un model fonamentat en creixements continuats. Ara més que mai s'evidencia la urgència d'inversions en infraestructures que millorin el producte turístic i la qualitat de vida dels illencs i del medi ambient, però els recursos financers de les administracions són els que són, és a dir, que no n'hi ha prou per fer front al repte de modernitzar l'economia. L'ecotaxa és una injecció, però la seva quantia és insuficient, a més d'haver propiciat una fractura entre l'executiu i els empresaris del principal sector productiu de les Illes. El règim especial és, en aquestes circumstàncies, més important que mai, però topa amb les disputes partidistes i amb la falta de suficient cohesió entre els agents socials de les Balears per poder-lo reclamar amb eficàcia davant Madrid.

Segons exposava Joan Manuel López Nadal en la seva condició de director general de Relacions Europees a un seminari sobre identitat mediterrània celebrat a la Universitat Rovira i Virgili, "per als ciutadans de les Illes Balears resulta una exigència fonamental que les instàncies decisòries, tant a nivell estatal com europeu, tenguin en compte la nostra característica de territori insular, amb els condicionaments naturals que això suposa. Les illes tenen limitacions estructurals, fragilitats ambientals i condicionaments pel que fa a les seves comunicacions amb els territoris continentals que gairebé mai no són percebudes ni apreciades des d'aquest costat de la mar. Acudir al simple criteri de la renda com a eix vertebrador de la política de fons, ajudes i programes de desenvolupament regional, tant a càrrec de l'Estat com de la Unió Europea, no pot recollir de forma suficient els desavantatges naturals que es deriven del fet insular". Aquesta postura política que es desprèn de les paraules del diplomàtic i fins fa poc alt càrrec del Govern de les Illes Balears no fa sinó donar resposta a una situació que els illencs coneixen ben bé:

DESENVOLUPAMENT NO SOSTENIBLE

Les Illes Balears no sobrepassen els 800.000 habitants i no obstant això reben més de deu milions de turistes a l'any. A pesar de la seva petitesa geogràfica són una potència turística a nivell mundial, la qual cosa ha conformat un model econòmic fonamentat en el sector terciari, entorn del qual es mou més del 80% del producte interior brut, una economia "d'èxit" que ha situat les Balears en un dels llocs de privilegi espanyols i europeus en renda per càpita i, com a conseqüència d'això, ha produït una allau immigratòria sense precedents. En ple mes de juliol del 2002, i a pesar de l'alentiment econòmic, el conseller de Treball, Eberhard Grosske, pogué informar que 436.426 persones feien feina a les Illes, un "rècord històric", un 13,4% més que el 1999, i amb l'índex d'atur -el 4,6% de la població activa- més baix de tot l'Estat. Però malgrat això, n'hi ha hagut prou amb un any de frenada per provo-

car una desacceleració, també, en el creixement de la renda i, conseqüentment, s'ha comprovat allò que es denunciava des de fa anys: si no s'hi introdueixen canvis d'estructura: el model econòmic de les Balears serà a la llarga insostenible, sobretot si tenim present que un dels seus èxits és la qualitat de vida i que aquesta es mesura tant pel nivell de riquesa com per l'entorn.

Un recent informe presentat per l'executiu davant el Comitè de Regions Europees assenyalava la importància del medi ambient en l'èxit turístic de les Illes Balears, però que aquest fet contrastava amb l'exigència d'un consum excessiu de territori i de recursos naturals terrestres i marítims, "béns -s'hi deia- sempre limitats dins d'una regió insular". L'ecotaxa i tot un seguit de mesures mediambientals promogudes pel Pacte de Progrés van, precisament, en la direcció de corregir aquesta divergència. Si tornem a l'informe de CES, es pot comprovar que les condicions de vida reals dels residents a les Illes no es corresponen amb la fredor de les dades macroeconòmiques i això imposa un canvi de rumb. Ho diuen el director dels indicadors de sostenibilitat turística, Macià Blázquez i l'autor de la petjada ecològica de les Illes, Ivan Murray, en un article firmat conjuntament amb Joana Maria Garau, ambientòloga de la UIB. Parlen d'un model insostenible quan diuen que "gràcies que som illes, ens és possible analitzar acuradament els fluxos demogràfics, materials i energètics que caracteritzen la nostra economia. Podem establir quanta gent som, entre residents i turistes, els doblers que circulen, els vehicles que hi ha a la terra i a la mar, l'extensió que hem urbanitzat, l'aigua o l'energia que consumim o els residus contaminants que emetem".

LES ILLES, LABORATORIS D'ESTUDI

La insularitat afavoreix la mesura i, en aquest sentit, la definició de 44 indicadors de sostenibilitat turística referits tant als àmbits demogràfic, econòmic, social com ambiental. Així s'estableix que mentre la població resident cresqué en un 6% durant la dècada dels noranta, la turística ho féu en un 14%, i assolí un sostre de població l'estiu del 1999 de 1.465.689 persones. La urbanització ha fet possible aquest creixement de la població i ha possibilitat fins i tot que la pressió demogràfica es pugui seguir incrementant fins a les 1.803.568 persones. Una situació preocupant, perquè ha repercutit no només en la qualitat ambiental sinó en qüestions de tipus social, com el preu de l'habitatge, que la societat no pot obviar. Això ha obligat a mesures excepcionals com l'anomenada llei de quotes que intenta regular el creixement de la construcció per evitar l'excessiu

IMEDOC (territori i població)

	quilòmetres quadrats	habitants
Illes Balears	4.974	850.000
Còrsega	8.681	260.000
Sardenya	24.089	1.600.000
Sicília	25.708	5.000.000

Font: Eurisles

La situació de les Illes Balears és complicada, el seu model de creixement ha donat lloc a un èxit sense precedents entre els territoris insulars i al mateix temps, paradoxalment, ha evidenciat les grans fragilitats d'aquests territoris

escalfament i, per tant, l'accentuació dels desequilibris.

Com s'ha citat, hi ha molts d'altres indicadors, un dels quals és molt popular, perquè tothom el pateix. Es tracta de la congestió del trànsit rodat provocada per un increment de gairebé el 50% del parc mòbil de vehicles en menys de deu anys. Els autors dels indicadors il·lustren perfectament la situació quan exposen que en el supòsit que tots els vehicles sortissin al mateix temps a les carreteres de les Illes Balears, ocuparien un 35% de la seva extensió. Un risc de congestió que també es dona a la mar, atès que s'ha triplicat el nombre d'embarcacions matriculades. Les dades d'una i altra situació aconsellarien l'increment de les infraestructures, carreteres i ports, però una política ambiental que tenguí present l'escassetat dels recursos naturals i, sobretot, de l'espai, fa que la regulació hagi de cercar altres camins.

PLANIFICAR EL CREIXEMENT

Pla de carreteres, pla de transport, plans territorials, llei de creixement, llei del sòl... la trama planificadora i legislativa es fa cada vegada més atapeïda, però tanmateix, ens diu Macià Blázquez, "el principal factor territorial de transformació antròpica a les Illes Balears ha estat la urbanització". La urbanització ocupa el 5% del territori, un percentatge prou important si el comparem amb el d'altres territoris insulars. Més, sobretot, si aquesta comparació es fa sobre el litoral. Les Balears tenen una quarta part de la

costa ocupada per la urbanització. La consciència social és gran respecte de la necessitat de planificar d'acord amb les limitacions de la insularitat. El Parlament balear ha legislat sobre com limitar el creixement, des de la protecció d'es Trenc fins a la Llei d'espais naturals o les DOT. I des de l'executiu s'impulsen noves iniciatives, combinades amb els plans territorials que

redacten els consells insulars d'acord amb les seves competències. Però, mentrestant, els dèficits ambientals es consoliden.

Segons els autors dels indicadors de sostenibilitat, no es pot passar de llarg sobre la pressió que s'exerceix sobre els escassos recursos naturals de les Illes. Així, la mitjana de consum d'aigua per habitant i dia ha crescut un 6,7%, sent ara la mitjana de 312,3 litres per habitant i dia, quan l'estàndard de societats amb el mateix nivell de desenvolupament que les Balears és de 150 l/hab/dia. La raó no és altra que el turisme, com ho prova que els municipis costaners de Mallorca consumeixin el 65% més d'aigua per habitant i dia que la resta. I el mateix es pot dir del consum energètic que mostra pautes de consum encara més insostenibles. L'indicador ha crescut en un 37% entre el 1989 i el 1999, un percentatge fins i tot superat en el darrer lustre, que va registrar increments per sobre del 10% anual. Els autors parlen d'un consum desmesurat d'energia que fa que si "l'any 1989 necessitàvem 2,2 vegades l'extensió de les Illes Balears per fixar les nostres emissions de CO₂, l'any 1999 ja necessitàvem 3,3 vegades l'esmentada extensió. Els termes establerts pel Conveni de Kyoto –de no superar en més del 15% les emissions del 1990 l'any 2010, es començà a superar el llindar l'any 1996, i s'assoleix el 31% de superació del llindar a finals del període d'anàlisi".

EL RÈGIM ESPECIAL

Són només alguns exemples que posen de relleu tot allò que és en joc en els moments actuals i que té a veure amb la insularitat i amb el model econòmic de les Balears. És en joc la qualitat de vida, la qualitat del producte turístic i també la solidaritat amb la sostenibilitat planetària, tal com s'acaba de veure a la nova Cimera de la Terra, a Johannesburg. Les Illes Balears han d'introduir reformes en el seu model, però per a això necessiten recursos més amplis o, si més no, el reconeixement de la insularitat que possibiliti polítiques apropiades al simple fet de ser illes. D'aquesta manera, el 1998 les Corts espanyoles aprovaren el REB, la Llei de règim especial de les Balears, que desenvolupa l'article 138 de la Constitució on es reconeixen les particularitats dels territoris insulars. El REB pretén compensar els desavantatges de la insularitat. És un bon instrument, que no satisfà les aspiracions que els responsables del Govern de les Illes Balears, llavors del PP, havien dipositat en la seva tramitació, però que pot ser un bon fonament per resoldre la vella qüestió dels costos de la insularitat. Però la veritat és que s'ha avançat molt poc.

Si abans de la seva aprovació, el Partit Socialista era el més crític respecte del REB, un cop investit Francesc Antich com a president de la comunitat, el règim ha esdevingut un dels principals cavalls de batalla del Pacte de Progrés per poder dur a terme les polítiques reequilibradores de la insularitat. La justificació la donava el conseller d'Hisenda quan explicà l'abast de l'ecotaxa –motivada per la manca de recursos financers procedents de l'Estat– davant la recent quarta conferència de cambres de comerç i indústria de les regions insulars de la Unió Europea celebrada a Basse-Terre. Joan Mesquida es demanava si les illes havien de renunciar o no a imputar els costos mediambientals a les activitats que els ocasionen i en aquest sentit apuntava que "les Illes Balears presenten una situació de maduresa turística en la qual el creixement no pot ser, no ha de ser, més quantitatiu sinó qualitatiu. El turisme és un sector potent, resistent a les crisis i que creix en la participació del PIB més de pressa que la resta de sectors. Però a les Balears, com a Europa, el turisme ja no pot competir en preus. Hem d'oferir qualitat i això vol dir diversificació, vol dir inversions en infraestructures i en medi ambient. Hem d'oferir qualitat, seguretat, sanitat i medi ambient, que són les coses per a les quals els nostres turistes estan disposats a pagar més".

Les cambres de comerç de Mallorca, Eivissa i Formentera, i de Menorca s'han mostrat històricament molt actives respecte de la insularitat. Varen promoure els primers estudis sobre les despeses i han tingut un paper destacat a totes les conferències de regions insulars. Cal destacar l'informe sobre la insularitat que l'economista Miquel Alenyà féu a principis dels setanta. Les cambres i també patronals i sindicats han donat suport a les campanyes promogudes des del Govern. La darrera, enguany mateix, quan els agents socials es reuniren al Consolat de Mar per exposar els projectes que s'haurien de finançar a través del REB amb caràcter immediat, un pressupost que supera els 1.200 milions d'euros, per complir amb els objectius bàsics de la llei que no són altres que reequilibrar l'economia de les Illes. El text de la llei ho especifica quan diu que "la insularitat balear genera un conjunt de desavantatges que han de ser corregits o compensats i que afecten, entre altres àmbits, el transport, les comunicacions, el proveïment de les primeres matèries i els productes de primera necessitat, circumstàncies totes elles que coincideixen en un mateix efecte

L'ecotaxa és una injecció, però la seva quantia és insuficient endemés d'haver propiciat una fractura entre l'executiu i els empresaris del principal sector productiu de les Illes

econòmic: un considerable increment de les activitats productives..." i efectes també socials i mediambientals.

Davant la Conferència de Regions Insulars de les cambres de comerç, Joan Mesquida parlava de tres efectes negatius del model de desenvolupament de les Illes que cal compensar. El primer sobre el territori, el segon sobre la qualitat dels llocs de feina i el tercer sobre la societat. "La tercera transformació és la cultural i social -deia- en aquesta qüestió les illes a més d'un sistema ecològic fràgil també som un sistema cultural fràgil per la nostra limitació territorial i de població. La nostra llengua i la nostra cultura es poden veure seriosament amenaçades, precisament quan s'inicia un prometedor procés de recuperació a l'empara de l'Estatut d'autonomia. Nosaltres, els habitants europeus de les illes d'Europa hem de demanar a les institucions europees el reconeixement d'aquesta fragilitat i l'atenció que es mereix. La nostra demanda d'atenció als problemes i peculiaritats insulars també ha de passar per garantir les nostres maneres de ser.

LES ILLES EN EL MÓN

Al capdavant allò que demana el conseller d'Hisenda no és aliè a allò que demanen totes les illes del món. Els casos poden ser diferents, els graus de desenvolupament de les economies també, però el fet insular sempre té un denominador comú, el mateix que s'exposa a la declaració de les Nacions Unides del 1999 sobre els petits estats insulars en desenvolupament. On diu textualment l'ONU que "conegudes per la seva idíl·lica bellesa i les seves cultures diferents, les nacions formades per petites illes juguen un paper important com a guardianes d'una riquesa de biodiversitat única i extenses àrees d'oceà que cobreixen una sisena part de la superfície terrestre (...) però aquestes illes- paradisos, que altre temps foren autosostenibles són ara en línia frontal de la lluita mundial per protegir el medi ambient i cercar un desenvolupament sostenible (...) els fràgils ecosistemes costaners es veuen amenaçats (...) persones que durant segles visqueren en harmonia amb la naturalesa ara cerquen un lloc en una economia globalitzada.

A la Cimera de la Terra celebrada a Río fa deu anys més de cent estats adoptaren un programa d'acció exhortant la comunitat internacional a abordar els problemes de les illes. Dos anys després, a Barbados, tengué lloc una conferència mundial de desenvolupament sostenible a petites illes. Més recentment, a Quebec, al si de la cimera mundial sobre turisme sostenible, les illes i en general tots els territoris costaners tornaren a ser objecte d'atenció i, aquest cop, amb una referència concreta al turisme. La insularitat és, si més no, un fet diferencial, un valor afegit en molts de casos, però també una barrera que limita creixements per sobre dels recursos naturals disponibles. Una qüestió que la UNESCO també recull a les dues conferències sobre desenvolupament sostenible a illes que celebrà el 1995 a Lanzarote i el 1997 a Menorca.

ELS COMPROMISOS DE MENORCA I CALVIÀ

A Menorca, la UNESCO subratllà que "el desenvolupament econòmic, el progrés social i cultural i la protecció del medi ambient són components interdependents i que reforcen el desenvolupament sostenible i la justícia social". La conferència donà lloc als anomenats compromisos de Menorca entre els quals figura, de manera destacada, "promoure la diversificació d'activitats en tots els sectors i en

especial a àmbits sensibles com el turisme, sobre la base d'una gestió racional dels recursos naturals i culturals de les illes, tot evitant perilloses especialitzacions", tal com ja es recomanava a la Carta de Turisme Sostenible adoptada a la Conferència de Lanzarote o a la Declaració de Calvià - també el 1997- sobre turisme i desenvolupament sostenible en el Mediterrani.

A Calvià, una reunió d'experts avalada per la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea, apuntava el turisme com a motor de desenvolupament de la Mediterrània, però es feien diferències sobre el grau de desenvolupament. En algunes zones, com les Illes Balears, és

Les Balears i Malta

Més enllà de l'IMEDOC i del paper representat en el Comitè de les Regions, les Illes Balears han trobat en Malta un aliat important de cara al futur. Malta és candidata a ingressar a la Unió i, precisament en relació a aquest esdeveniment, ha signat amb les Balears un acord de col·laboració mitjançant el qual la nostra comunitat assessorarà l'Estat maltès en el procés d'integració. El director general d'Economia, Antoni Montserrat, ha estat l'encarregat d'establir les primeres relacions.

Des del Govern de les Illes Balears hi ha un gran interès per dur a terme aquest agermanament atesa la gran quantitat de similituds i

El vicepresident del Govern amb el primer ministre maltès.

paralelismes en les estructures d'ambdós països, tant des del punt de vista econòmic, com cultural i geogràfic. Sens dubte suposa l'inici d'unes relacions més intenses que poden tenir fruit en la propera entrada de Malta a la UE, per ajudar a fer entendre la problemàtica de la insularitat a la UE.

Ambdós països presenten una mancança històrica d'infraestructures, així com un mercat interior reduït, a més de tots els altres factors derivats de la insularitat (cost addicional en transports i comunicacions, baix nivell de competitivitat, dificultat per desenvolupar l'economia...). De la mateixa manera, a Malta també hi conviuen dues llengües oficials (maltès i anglès) i, a més, també ha estat una colònia anglesa com Menorca i des del 1967 és un estat independent.

Paradoxalment, no obstant això, Malta no podrà participar com a estat membre a les comissions d'illes perquè administrativament no serà reconeguda com a tal, ja que en la definició d'illes la Unió exclou els territoris on hi ha la capital d'un estat. Sí que hi podrà ser, en canvi, la petita illa de Gozo que juntament amb Malta forma l'Estat maltès.

imprescindible "renunciar al creixement sense límits i rehabilitar el patrimoni natural i edificat, mentre que en altres zones emergents el que s'ha de fer és tenir cura que les noves iniciatives no deteriorin els recursos. En definitiva, es digué, "avançar cap a la sostenibilitat exigeix canviar de formes de pensar, d'actuar, de produir i de consumir".

En definitiva, avançar cap a la sostenibilitat exigeix canviar de formes de pensar, d'actuar, de produir i de consumir

LA UNIÓ EUROPEA I EL TRACTAT D'AMSTERDAM

Mentrestant, a Europa, les illes reivindiquen el paper que els correspon tant per la seva població i territori com, sobretot, per ser uns compendis de biodiversitat que cal preservar. Un moviment que té una fita important en el reconeixement de la insularitat en el Tractat d'Amsterdam, el 1998, i que de llavors ençà no ha deixat d'avançar. Les Illes Balears s'hi ha compromès de valent i els fruits es comencen a veure. Però les Balears no són més que una de les 26 regions insulars d'Europa, un conjunt d'illes –properes al continent algunes i ultraperifèriques les altres– que signifiquen el 3,4% del territori de la Unió i, igualment, el 3,4% de la població. En total 14 milions de persones que viuen i se senten illencs.

Hom pot dir que la Unió Europea en els seus orígens ignorava el fet diferencial insular com a justificant d'una política pròpia per als territoris illencs, però a poc a poc la veu de les illes s'ha fet present a les institucions europees. El 1983, l'Informe Harris sobre "les illes i les regions perifèriques i marítimes de la Comunitat" i el 1987 l'Informe Barret, inicien el procés de reconeixement. El 1995, a Valldemossa, tres regions insulars de tres estats diferents de la Mediterrània Occidental creen l'IMEDOC, una aliança d'illes formada per Còrsega, Sardenya i les Illes Balears a les quals cinc anys després s'afegiria Sicília. L'empenta que aquest fet provocà en el moviment insularista europeu donà lloc a un nou informe, que firmà l'eurodiputat italià Vincenzo Viola, un informe important, perquè marcà el camí de no retorn cap al reconeixement de la insularitat.

En el seu informe, Viola es refereix a les conclusions dels successius congressos de cambres de comerç de les illes europees celebrats a Quio, Palma i Palerm, també a l'esmentada conferència de desenvolupament a les illes, de Menorca i entre d'altres coses arriba a conclusions tan òbvies, però políticament noves, com que "una regió insular és una part d'un país membre (de la UE) totalment envoltat per la mar, sense connexió fixa amb el continent i en el qual no hi ha situada cap capital de la Unió", reconeix els desavantatges estructurals i la fragilitat mediambiental, i en conseqüència estima que és injust aplicar rigorosament el límit del 75% del PIB per càpita per acollir-se als fons estructurals perquè, com diu el Tractat d'Amsterdam, les regions insulars haurien de gaudir de mesures específiques.

En qualsevol cas, el text del tractat és objecte de polèmica perquè si bé reconeix el fet insular, no acaba de definir quines illes s'hi poden acollir, si la política de cohesió europea afecta totes les regions insulars o si aquestes, al cap i a la fi, s'hauran d'examinar amb els mateixos paràmetres que les regions continentals. Des de les Balears, el Govern i la resta d'institucions –com les cambres de comerç– segueixen una política clarament dirigida a fer valer la discontinuïtat territorial per afavorir inversions que preservin les societats illenques davant els impactes culturals

Les Balears, Regió Europea del 2003

Les Illes Balears seran la Regió Europea de l'any 2003. Aquest nomenament, promogut per primera vegada a la Unió Europea, entrarà en vigor formalment el proper dia 1 de gener de l'any que ve. Juntament amb les

Acte de presentació de Balears, regió d'Europa.

Balears, la República de Carèlia (Rússia) comparteix designació com a representant de l'Europa no comunitària. En aquest sentit, s'ha de dir que cada any hi optaran dues candidatures. Una d'una regió de l'Europa comunitària i una altra de l'Europa no comunitària.

Segons el jurat, el fet de ser una regió insular que demostra un important dinamisme econòmic ha estat decisiu. En aquest sentit, en el discurs d'acceptació, el president Antich destacà que el nomenament significa un repte per a les Balears i per a totes les illes perquè –afirmà– només amb la implicació de tots serà possible avançar en la construcció de l'Europa que volem".

"L'acord de nominació que avui firmam –digué el president– significa per a nosaltres un reconeixement del fet regional dins la Unió Europea i una plataforma excepcional per a la difusió dels valors d'identitat i particulars de la nostra comunitat".

i mediambientals que pateixen. En aquest sentit, les Illes Balears participen activament tant en el Comitè de les Regions de la Unió Europea com a la Conferència de les Regions Perifèriques i Marítimes d'Europa, una organització independent de cooperació interregional.

Europa ja reconeix la insularitat o, si més no, el seu comitè econòmic i social ha dictaminat que les xarxes transeuropees de transports no es poden acabar a la voreira de la mar, sinó que han d'integrar les illes i que aquest fet ha de ser tengut en compte amb la revisió dels fons de cohesió de manera que "el mercat interior i les normes relatives a la igualtat d'oportunitats han d'abastar el conjunt de la Unió" i que "el desenvolupament ha de compensar els desavantatges geogràfics permanents", si bé això implica tenir molt en compte els problemes ambientals, sobretot els derivats del consum energètic, la producció de residus i el proveïment d'aigua.